

Solvarm velkomst på kaien og i kirken

SVEN KROHN
ERIK BERGLUND (foto)

Kirkwall.

Kong Olav kom med sommeren til Orknøyene imorges. Solen varmet langt inn i sjelen hos de mange som fra vinduene i den gråtrauste husrekken langs kaien i Kirkwall, eller som fra flaggpyntede fiskebåter og fra moloen klappet for kongen da han gikk i land fra Kongeskipets barkasse. Og da Dronningmoren i nydelig lyseblått tok imot ham med en hjertelig klem, var det som om begeistringens løser for alvor.

Her var ingenting av den ellers så formelt perfekte mottagelsen på rød løper. Møtt frem var dronning Elizabeths personlige representant på Orknøyene, Lord Lieutenant, oberst R.A.A.S. Macrac, fylkesordføreren Edwin Eunson, den norske ambassadør Rolf T. Busch og frue, konsul J. W. Spencer og frue samt representanter for norsk og britisk marine og fra havnemyndigheter og polit.

«Statsraad Lehmkuhl»

Kongeskipet fulgt av freygatten KNM «Stavanger» ble møtt i britisk farvann av freygatten H.M.S. «Rothesay», og ved kai i Kirkwall lå allerede skoleskipet «Statsraad Lehmkuhl» med alle flagg heist. Det var et syn som falt i smak hos Orknøyenes befolkning!

I spesialhentede Rolls-Royce' ble kong Olav og Dronningmoren og deres følge kjørt rett fra havnen til St. Magnus-katedralen, hvor Kirkwalls befolkning var gått mann av huse for å hylde de populære kongelige gjester. Og med dette sjeldne sensommer været over Orknøyenes lille stengrø hovedstad var det neppe mange som uten gode grunner holdt seg innendørs.

«Ja, vi elsker» med malmfull aksent

I den mektige middelalderkatedralen som i år feirer 850

årsjubileum, sang man «Ja, vi elsker» med malmfull skotsk aksent og kraftige r'er, og Kong Olav overrakte Kari Dyrdaals billedteppe som Hordaland fylkeskommunes jubileumsgave til Kirkwall. Vel og vakker tatt imot av dronning Elizabeth som katedralens høye beskytter.

Kong Olav er ikke for første gang i Kirkwalls katedral, og han kunne fra besøket i 1981 ikke gjenkjenne så vel til domprost William Cant, samt til de mange norøne klenodier. Blant disse er også en legemsstor utskåret trefigur av St. Olav, på norsk også kjent som Olav Digre, og her på Orknøyene spøkefullt benevnt Olav the Thick. Noe den magre treskulpturen iallfall ikke skulle innby til. Nå må da her i sannhetens navn tilføyes at uttrykket «thick» på engelsk og skotsk for det meste henspiller på hodetykkelsen hos et menneske. Og så la da dette med den tykkhodete Olav Haraldson være sagt — og øyeblikkelig glemt!

Norske krigsgraver

Det er ikke så meget av den orknøyske særegne naturen kongen rekker over på en programspektet dag som denne. Men fra sin limousine kunne han i solskinnet iallfall registrere hvor mye Jæren det er i dette gamle norske landskapet i vest. Det var på veien ut til kirkegården som ligger helt for seg selv ute på de grønne slettene over Scapa Flow hvor det ligger begravet 23 norske sjøfolk som mistet livet i disse farvann under siste krig.

Scapa Flow, som to verdenskriger for alltid har satt på kartet og i verdenshistorien. Scapa Flow er av de yngre minnesmerker på disse øyene. 5000 år er de vel bevarte steinalderbosetningene på Skara Brae og andre steder. Omtrent like gamle er de gåtefulle hvite sirkler av oppreiste stenstøtter i Ring of Brogar og støttene på Stenness. Gravhauger, botufter og smykkefunn fra våre tidlige landsmenns dager og den mektige St. Magnus-katedralen i Kirkwall — påbegynt av Ragnvald Jarl i 1137 — knytter Orknøyenes storhetstid til norske vikingers kolonisering og styre av øyene «vest i havet».

Kong Olav, Dronningmoren Elizabeth og fylkesordfører Edwin Eunson ved de norske krigsgravene på de grønne slettene ved Scapa Flow. 23 norske sjøfolk hviler her.

Det for og alle år 1989?

R.R.